

Ylivieskan kaupungin koulujen tasa-arvo- ja
yhdenvertaisuussuunnitelma 2024-2026

Sisällys

JOHDANTO	2
TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMAN TARKOITUS	2
YHDENVERTAISUUTEEN JA SYRJINTÄÄN KUULUVAT KÄSITTEET	3
TASA-ARVOON JA YHDENVERTAISUUTEEN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ	4
TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSTYÖN OSA-ALUEET:	5
OPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN	5
OPINTOSUORITUSTEN ARVIOINTI	5
ELÄMÄNKATSOMUS, VAKAUMUS JA MIELIPIIDE	5
ETNINEN TAUSTA, KANSALLISUUS JA KIELI	6
SEKSUAALINEN SUUNTAUTUMINEN SEKÄ SEKSUAALINEN HÄIRINTÄ JA SEN EHKÄISY	6
VAMMAISUUS JA TERVEYDENTILA	7
TOIMINTA SYRJINTÄ- JA HÄIRINTÄTAPAUKSISSA	7
TEHTÄVÄT KOULUILLE	8
LÄHTEET	8
TYÖKALUJA	8

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941

Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi

Johdanto

Oppilaitosten ja koulutuksen järjestäjien velvollisuuksiin kuuluu tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen. Tasa-arvolain mukaan oppilaitokset ovat velvollisia laatimaan toiminnan kehittämiseen tähtäävän tasa-arvosuunnitelman eli toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman. Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma on työkalu, joka tukee sukupuolten tasa-arvon edistämistä kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Yhdenvertaisuuslain mukaan oppilaitokset ovat velvollisia laatimaan yhdenvertaisuussuunnitelman. Yhdenvertaisuussuunnitelma on yhdenvertaisuuden edistämisen työkalu, joka tukee yhdenvertaisuuden edistämistä kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Koulussa tai oppilaitoksessa laadittava tasa-arvosuunnitelma on työkalu koulussa tai oppilaitoksessa tehtävän tasa-arvoa edistävän työn tueksi. Tasa-arvosuunnitelmalla tuetaan sukupuolten tasa-arvon edistämistä koulun arjessa ja ennaltaehkäistään sukupuolen perusteella tapahtuvaa syrjintää. Tasa-arvosuunnitelmalla varmistetaan, että kouluissa ja oppilaitoksissa tehdään järjestelmällistä tasa-arvoa edistävää työtä.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus

Tasa-arvosuunnitelman tarkoitus on edistää oppilaitoksissa tehtävää tasa-arvotyötä.

Yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus on edistää yhdenvertaisuutta oppilaitoksissa.

Viranomaisten sekä opetuksen tai koulutuksen järjestäjien on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tasa-arvolain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

Opetusta tai oppimateriaalia ei esimerkiksi tule käyttää ennakkoluulojen tai kaavamaisten perhe- tai työelämää koskevien sukupuoliroolien ja -jakojen luomiseen tai ylläpitämiseen.

Opetuksen ja koulutuksen kaikilla tasoilla on pyrittävä purkamaan ajattelutapoja ja käytäntöjä, jotka ohjaavat oppilaita ja opiskelijoita tekemään koulutus- ja ammatinvalintoja kaavamaisesti sukupuolen mukaan. On myös kiinnitettävä huomiota siihen, miten koulun ja oppilaitoksen käytännöt ja opettajien oma toiminta vaikuttavat oppilaiden ja opiskelijoiden käsityksiin tytöille ja pojille sekä naisille ja miehille sopivista ammateista ja koulutusaloista.

Perinteisiin sukupuolirooleihin perustuva opiskelu- ja ammatinvalinta saattaa ylläpitää eriarvoisuutta työmarkkinoilla ja rajoittaa yksilöllisiä valinnanmahdollisuuksia. Tämän vuoksi koulutusta koskevien valintojen tulee perustua yksilöllisiin, ei sukupuoleen liittyviin, seikkoihin.

Oppilaita ja opiskelijoita on kannustettava valitsemaan oppiaineita oman kiinnostuksensa, osaamisensa ja etunsa mukaan. Tytöillä ja naisilla on oltava yhtäläiset mahdollisuudet tulla valituksi koulutukseen sellaisella opintoalalla, jota perinteisesti on pidetty pojille ja miehille

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941

Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi

sopivampana ja vastaavasti pojille ja miehille on tarjottava yhtäläiset mahdollisuudet heidän hakeutuessaan alalle, jota perinteisesti on pidetty tytöille ja naisille sopivampana. Tasa-arvotietoinen opinto- ja uraohjaus luo tähän mahdollisuuksia.

Yhdenvertaisuuteen ja syrjintään kuuluvat käsitteet

Yhdenvertaisuus terminä viittaa samanarvoisuuteen eri ihmisryhmien välillä. Yhdenvertaisuuslaki kieltää syrjinnän iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Näitä kutsutaan syrjintäperusteiksi.

Syrjintää on se, että ihmistä kohdellaan huonommin kuin toisia jonkin henkilökohtaisen ominaisuuden perusteella. Kaikilla ihmisillä on oikeus yhdenvertaiseen kohteluun ja syrjintä kielletään monissa kansallisissa laeissamme, yhdenvertaisuuslaissa ja rikoslaissa sekä kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa.

Tosiasiallinen yhdenvertaisuus tarkoittaa yhdenvertaisuutta, joka toteutuu lopputulosten suhteen kaikille erilaisista lähtökohdista ja mahdollisuuksista riippumatta.

Tosiasiallinen yhdenvertaisuus voi tarkoittaa sitä, että samanlaisen kohtelun periaatteesta poiketaan yhdenvertaisen lopputuloksen saavuttamiseksi. Käytännössä yhdenvertaisuus

voi toteutua erilaisten ihmisten erilaisena kohteluna.

Tosiasiallista yhdenvertaisuutta edistetään esimerkiksi

- positiivisella erityiskohtelulla
- toiminnallisen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnittelun avulla
- kohtuullisten mukautusten keinoin, kuten tarpeellisilla apuvälineillä.

Tasa-arvolla viitataan Suomen lainsäädännössä naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon sekä sukupuoli-identiteetistä ja sukupuolen ilmaisusta johtuvan syrjinnän poistamiseen.

Tasa-arvo tarkoittaa tilaa, jossa ihmisten poliittiset ja sosiaaliset oikeudet, mahdollisuudet ja resurssit ovat jakautuneet tasapuolisesti.

Tasa-arvolla viitataan tasa-arvoisen yhteiskunnan poliittisiin ja sosiaalisiin arvoihin, kuten tasaiseen vallan, resurssien ja hyvinvoinnin jakaantumiseen. Tässä se eroaa yhdenvertaisuudesta, jossa on usein kyse yksilötason oikeudellisesta kysymyksestä. Tasa-arvoa käytetään kuitenkin toisinaan myös yhdenvertaisuuden sekä tosiasiallisen yhdenvertaisuuden synonyymina.

Kuten yhdenvertaisuuden käsitteessä, myös tasa-arvon käsitteessä voidaan erottaa muodollinen ja tosiasiallinen taso:

- Muodollinen tasa-arvo tarkoittaa syrjimättömyyttä sekä yhdenvertaisia oikeuksia ja kohtelua.
- Tosiasiallinen tasa-arvo on tasa-arvoa lopputulosten suhteen, esimerkiksi sen suhteen, vaikuttaako palvelu yhtä myönteisesti kaikkien terveyteen.

Tasa-arvolla viitataan yleisimmin sukupuolten tasa-arvoon. Siitä säädetään naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (609/1986).

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941

Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi

Positiivinen erityiskohtelu on ihmisten oikeasuhtaista erilaista kohtelua, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden turvaaminen.

Positiivinen erityiskohtelu on oikeutettua vain siinä määrin kuin se on välttämätöntä tosiasiallisen yhdenvertaisuuden saavuttamiseksi.

Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä lainsäädäntö

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) tuli voimaan Suomessa vuoden 1987 alussa. Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) ja tasa-arvolain muutokset tulivat voimaan ensimmäinen tammikuuta 2015.

Tasa-arvolain tarkoitus on parantaa naisten ja miesten välistä tasa-arvoa, estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Se edellyttää, että miehille ja naisille järjestetään samanlaiset mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen. Laki on velvoittanut osaa oppilaitoksista laatimaan toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma jo vuodesta 2005. Tasa-arvolaissa syrjintäperusteet ovat sukupuoli, sukupuoli-identiteetti ja sukupuolen ilmaisu. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa esimerkiksi niin, että lasten ikä ja kehitys otetaan huomioon ja kaikki opiskelijat kohdataan yksilöinä.

Yhdenvertaisuuslain tarkoitus on turvata yhdenvertainen kohtelu ja estää syrjintä kaikenlaisilla perusteilla. Yhdenvertaisuuslaissa syrjintäperusteet ovat

- ikä
- alkuperä

- kansalaisuus
- kieli
- uskonto
- vakaumus
- mielipide
- politiikka
- ay-toiminta
- vammaisuus
- seksuaalinen suuntautuminen
- muu henkilöön liittyvä syy.

Tasa-arvolain mukaan tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää

1. selvityksen oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta
2. tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi
3. arvion aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Yhdenvertaisuuslain mukaan oppilaitoksella on oltava suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Oppilaitoksen on suunnitelman avulla

- arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan
- ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941

Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet:

Opetuksen järjestäminen

Koulussa huolehditaan, että oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Opetuksessa käytettävät työvälineet, työaineet ja oppimateriaalit ovat kaikkien saatavilla. Oppilailla on oikeus maksuttomaan perusopetukseen.

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koululla on kiusaamisen ehkäisyn toimintamalli, joka tarjoaa koulun henkilökunnalle tietoa kiusaamiseen puuttumisesta sekä sitouttaa kaikki koulun aikuiset kiusaamisen vastaiseen työhön. Opiskeluolot järjestetään sellaisiksi, että ne sopivat kaikille. Koulussa on kehitetty ja kehitetään yhteisopettajuutta ja inklusiivisia opetusjärjestelyjä. Kaikkia tulee kannustaa löytämään omat henkilökohtaiset vahvuutensa. Avoin ja erilaisuutta arvostava ilmapiiri sallii moninaisuuden tulla esiin. Keskustelua yhdenvertaisuudesta ylläpidetään työyhteisössä läpi lukuvuoden.

Opetussuunnitelmaa noudatetaan ja yhteisistä linjauksista pidetään kiinni. Resursseista huolehditaan ja koko henkilöstön vahvuuksia hyödynnetään. Osaava johtaminen tukee toimintaa. Oppilaat ovat tasa-arvoisia ja yhdenvertaisia. Opetusvälineet ja opetustilat ovat asianmukaisia sekä opetusmenetelmät monipuolisia. Ryhmäkoot ovat sopivia.

Opintosuoritusten arviointi

Arviointi perustuu opetussuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseen.

Tavoitteet ja arviointiperusteet kerrotaan oppilaille. Oppilaan ikä huomioiden oppilasta ohjataan asettamaan itse tavoitteita omalle oppimiselleen. Oppilaiden erilaiset lähtökohdat ja tuen tarpeet otetaan huomioon niin, että oppilailla on yhdenvertaiset mahdollisuudet opiskella ja osoittaa osaamisensa. Käyttäytyminen arvioidaan erikseen, eikä se vaikuta eri oppiaineista saataviin arvosanoihin.

Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus saada tietoa siitä, miten arviointiperusteita on sovellettu oppilasta arvioitaessa. Opettajat ottavat huomioon oppilaan kielitaidon ja muut yksilölliset lähtökohdat suunnitellessaan opetusta ja arviointia, ja oppilaille tarjotaan myös vaihtoehtoisia tapoja osoittaa osaamisensa silloin, kun hänen kielitaitonsa tai muu osaamisensa ei riitä esimerkiksi normeerattujen tehtävien ja kokeiden tekemiseen. Koulun yhtenäistä arviointikulttuuria ylläpidetään ja kehitetään kaupungin ops-ryhmän johdolla.

Arvioinnissa noudatetaan tasapuolisuutta ja yksilöllisyyttä. Arviointi on jatkuvaa, ja tarvittaessa käytetään hyväksyty/hylätty - arviointia. Kukin saa näyttää osaamisensa itselleen sopivalla tavalla. Oppilaiden ja huoltajien tulee olla tietoisia siitä, mitä arvioidaan. Arviointia voidaan tehdä kirjallisena, suullisesti, konkreettisilla teoilla ja tuotoksilla sekä tuntiosaamisen perusteella.

Elämänkatsomus, vakaumus ja mielipide

Syrjintä vakaumuksen perusteella on laissa kielletty. Kiellettyä on myös oman syrjivän käytöksen perustelemine vakaumuksella. Syrjintä vakaumuksen perusteella tarkoittaa ihmisen elämänkatsomuksellisten arvojen loukkaamista. Koulussa kunnioitetaan ihmisten erilaisia elämäntapoja ja – arvoja. Ilmapiiri on erilaisia vakaumuksia kohtaan avoin ja erilaisiin vakaumuksiin suhtaudutaan yhdenvertaisesti.

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941

Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi

Koska epäkunnioittava suhtautuminen toisen vakaumukseen saattaa johtua tietämättömyydestä ja ennakkoluuloista, pyritään järjestämään mahdollisuuksia tutustua erilaisiin arvomaailmoihin. Virallisessa tiedotuksessa ja henkilökunnan antamassa neuvonnassa kunnioitetaan erilaisia vakaumuksia ja erilaisia arvopohjia. Ruokailussa otetaan huomioon vakaumukset sekä erityisruokavaliot. Vakaumukset huomioidaan myös mm. liikuntatunneilla sekä kulttuuritapahtumissa ja juhlissa.

Elämänkatsomuksen, vakaumuksen ja mielipiteiden suhteen ollaan suvaitsevaisia. Jokaisen ajatuksia ja mielipiteitä kunnioitetaan. Noudatetaan uskonnonvapautta ja tarjotaan kaikille mahdollisuus elämänkatsomustaitojen opetukseen.

Etninen tausta, kansallisuus ja kieli

Etnisestä taustastaan, kansallisuudestaan tai kielestään riippumatta kaikki ovat samanarvoisia. Oppilaiden, henkilökunnan ja vierailijoiden oikeutta etniseen ja kulttuuriseen identiteettiin kunnioitetaan. Rasismia ja etnistä syrjintää ei sallita. Syrjintään puututaan aina, kun sitä esiintyy, ja sitä ennaltaehkäistään suunnitelmallisesti.

Monimuotoisuutta arvostavaa ja keskustelevaa toimintakulttuuria kehitetään sekä tuetaan tasa-arvoista kohtaamista ja vuorovaikutusta. Tulkkipalveluita hyödynnetään tarvittaessa koulun ja kodin yhteistyön tukena. Erilaisia ajattelu- ja toimintatapoja tuodaan esiin. Oppilaiden omat kulttuurit, uskonnot sekä kielitaustat ja -taidot tuodaan luokassa näkyviin ja osaksi koko ryhmän toimintaa. Oppilaita tutustutetaan eri kulttuureihin ja uskontoihin, ja niitä kohdellaan kunnioittavasti ja arvostavasti.

Etnisen taustan, kansallisuuden ja kielen suhteen noudatetaan tasa-arvoista kohtelua. Tarvittaessa tai toivottaessa noudatetaan positiivista erityiskohtelua. Avoin keskustelu ja

hyväksyntä ovat tärkeitä. S2-opetukseen panostetaan.

Seksuaalinen suuntautuminen sekä seksuaalinen häirintä ja sen ehkäisy

Seksuaalisella suuntautumisella tarkoitetaan yksilön kokemaa seksuaalista vetoa tai sen puutetta tiettyyn tai tiettyihin sukupuoliin. Seksuaalivähemmistöillä tarkoitetaan seksuaalisia suuntautumisia, jotka eivät ole heteroseksuaalisia. Sukupuolen moninaisuudella tarkoitetaan sitä, että sukupuoli on moninainen ilmiö, eikä jaettavissa kahteen toisistaan erotettavaan sukupuoleen. Se sisältää sekä sukupuolivähemmistöt että -enemmistöt. Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan yksilön omaa kokemusta omasta sukupuolestaan ja siitä, miten hyvin se sopii yhteen syntymässä määritetyn sukupuolen kanssa.

Oppilaan, henkilökuntaan kuuluvan ja vierailijan seksuaalista suuntautumista ja sukupuoli-identiteettiä kunnioitetaan. Seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoli-identiteettiin perustuvaa syrjintää ei sallita. Erilaisten ihmisten kohtaamisen ja arvostamisen kulttuuria tuetaan ja edistetään. Kunnioittavaa, avointa ja ymmärtävää ilmapiiriä rakennetaan tietoisesti ja suunnitelmallisesti.

Henkilöstön tietoisuutta sukupuolen moninaisuudesta lisätään ja sukupuolittuneita ajattelutapoja ja kielenkäyttöä puretaan. Työyhteisössä ja opetuksessa kiinnitetään huomiota piilorakenteisiin, joiden mukaan kaikki yksilöt nähdään tyytyväisinä heille syntymässä määritellyyn sukupuoleen. Näitä rakenteita purkamalla kouluyhteisöstä tehdään turvallinen sekä sukupuolivähemmistöille että -enemmistölle.

Henkilökunta ottaa toiminnassaan ja tiedotuksessaan huomioon sukupuolen moninaisuuden. Henkilökuntaa ja oppilaita kutsutaan heidän itse valitsemillaan kutsuanimillä. Sukupuolen moninaisuudesta sekä seksuaalisista suuntautumisista kerrotaan

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941

Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi

ja keskustellaan oppitunneilla osana opetussuunnitelmia ja opetusta.

Seksaalinen suuntautuminen on jokaisen oma asia. Jokainen hyväksytään sellaisena kuin on, ja erilaisuus hyväksytään. Ei jaotella tyttöjä ja poikia. Vitsi ei käy selitykseksi, jos toista nimitellään seksuaalisuuden mukaan. Seksaalista häirintää ei hyväksytä missään muodossa, ja sen ehkäisyyn panostetaan. Tietoisuutta tulee lisätä siitä, mitä häirintä on ja valistaa oppilaita. Häirintää voivat olla sekä sanat että teot, ja kumpakaan ei sallita. Jokaisella, niin lapsilla kuin aikuisilla, on oikeus koskemattomuuteen.

Vammaisuus ja terveydentila

Koulujemme tavoitteena on toimia kaikille yhteisinä ja yhdenvertaisina kouluina, joissa jokaisella oppijalla on tasavertaiset mahdollisuudet yksilöllisillä oppimispoluillaan. Ketään ei syrjitä vammaan tai terveydentilan perusteella. Kouluissa opetetaan ja mallinnetaan erilaisuuden arvostamista ja kunnioittamista, sekä kohteliaisuutta ja syrjimättömyyttä. Oppilailla ja henkilökuntaan kuuluvilla on oikeus päättää, mitä he kertovat yhteisölle terveydentilastaan tai vammastaan. Kaikki koulut eivät ole esteettömiä rakennuksia, mutta erityisjärjestelyjä tehdään mahdollisuuksien mukaan. Näistä sovitaan erikseen asianomaisen kanssa.

Vammaisuuteen ja terveydentilaan suhtaudutaan luonnollisesti, ja erilaisuus hyväksytään. Jokainen on tärkeä, ja kaikkia kohdellaan tasa-arvoisesti. Vammaisuus ja terveydentila huomioidaan oppimateriaaleissa sekä oppituntien järjestelyissä. Mietitään myös huolella, kuinka asiasta ja tilanteesta tiedotetaan muille.

Toiminta syrjintä- ja häirintätapauksissa

Häirintää pyritään ennaltaehkäisemään koulun yhteisten toimintamallien ja rakenteiden avulla. Koulun henkilökunta antaa omalla esimerkillään mallin välittävästä vuorovaikutuksesta ja toisen arvostavasta kohtaamisesta. Koululla on kiusaamisen vastainen suunnitelma ja kiusaamistapausten käsittelyyn selkeät toimintaohjeet.

Häirintään puuttumisessa noudatetaan pisarapuuttumisen mallia. Aina kun huomataan pienikin "vallankäytön pisara" syrjimisestä hyväksymistä kohtaan, asiaan puututaan. Puuttuminen pitää sisällään tilanteen selvittelyn ja tapahtumien kirjaamisen. Järjestetään osapuolien kuuleminen, sovitaan, että häirintä loppuu ja tehdään selväksi, mitä tapahtuu jatkossa, jos sopimus ei pidä. Sovitaan tilanteen seurannasta ja ilmoitetaan asiasta vakavuusasteen mukaan huoltajalle ja koulun oppilashuoltohenkilöstölle. Suoritetaan mahdolliset kurinpitotoimet.

Oppilashuolto huolehtii, että sekä uhri että tekijä saavat tarvitsemansa tuen. Mikäli kyseessä on laajempi ilmiö, päätetään yhteisistä toimintatavoista. Jos tilanne toistuu, pyydetään tekijän huoltajat tulemaan koululle ja selvittämään tilannetta ja pohtimaan, mitä tehdään seuraavaksi. Vakavammissa tapauksissa arvioidaan myös lastensuojelun ja poliisin tarve.

Syrjintä- ja häirintätapauksissa nopea ja välitön puuttuminen on tärkeää. Henkilökunnan ja asiakaskunnan tietoisuuden lisääminen syrjinnästä ja häirinnästä on tärkeää. Tilanteissa toimitaan tapauskohtaisesti. Vitsi ei ole selitys syrjintään tai häirintään. Tilanteissa tulee kuunnella tarkasti ja tilanteet tulee käsitellä. Kaikkien osapuolten koteihin tiedotetaan tapauksista.

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941

Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi

Tehtävät kouluille

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma käsitellään ja jalkautetaan toimintaan kaikilla kaupungin kouluilla kevään 2024 aikana. Kouluilla voidaan käydä läpi suunnitelman osa-alueet, ja miettiä mitä tehdään, milloin tehdään ja kuka tekee. Näin huomataan myös kehitettävät ja parannettavat asiat koulujen arjessa. Koulujen toimintakulttuurilla tuetaan suunnitelman toteutumista. Suunnitelman toteutumista seurataan ja suunnitelma päivitetään säännöllisesti, tarvittaessa vuosittain.

Lähteet

[Oppilaitoksen tasa-arvosuunnitelma | Tasa-arvovaltuutettu](#)
[Syrjintä ja yhdenvertaisuus | Yhdenvertaisuusvaltuutettu \(syrjinta.fi\)](#)
[Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu oppilaitoksissa | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)
[Tasa-arvotyö kouluissa ja oppilaitoksissa | Tasa-arvovaltuutettu](#)
[Yhdenvertaisuuden käsitteet - THL](#)

Työkaluja

[Koulu-vailla-vertaa-opas.pdf \(rauhankasvatus.fi\)](#)
[Tasa-arvokompassi-PERUSOPETUS.pdf \(maailmankoulu.fi\)](#)

Keväällä 2023 Ylivieskan kaupungin kouluille on tehty tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely.

Tämä suunnitelma on hyväksytty sivistyslautakunnassa 27.2.2024.

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941

Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi